

Warszawa, dnia 25 lipca 2014

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

SEKRETARZ STANU

Stanisław Huskowski

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 01-08-2014

ZAL. 3 NR.

Pani
Irena LIPOWICZ
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Rzecznik,

Odpowiadając na pismo z dnia 12 lipca 2014 r., znak V.816.53.2014.MS, w sprawie „ataków na społeczność romską w Andrychowie”, w pierwszej kolejności, chciałbym podkreślić, że podobnie jak Pani Profesor obserwuję te wydarzenia z rosnącym niepokojem. Szczególnie zaskakujące jest to, że Andrychów jest miastem bardzo czynnie uczestniczącym w *Programie na rzecz społeczności romskiej w Polsce* i było przykładem dobrej polsko – romskiej współpracy, przejawiającej się aktywnością samych Romów, między innymi, na polu edukacji, sportu i popularyzacji kultury.

Podzielam opinię, iż administracja rządowa i samorządowa nie może biernie przyglądać się opisywanym w mediach zdarzeniom. W moim przekonaniu, w przypadku zaniechania prób rozwiązania tego problemu istnieje realne zagrożenie, że zostaną zaprzepaszczone efekty dotychczasowych działań podejmowanych na rzecz integracji społeczności romskiej na terenie województwa małopolskiego. Scenariusz taki jest tym bardziej niepokojący, że wiele projektów realizowanych na tym terenie, również w Andrychowie, w ramach rządowego *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce* powszechnie uznaje się za wzorcowe. Dlatego też w sprawie wydarzeń w Andrychowie pozostaję w stałym kontakcie z Panem Jerzym Millerem, Wojewodą Małopolskim, którego autorytet i doświadczenie, a także wrażliwość na sytuację mniejszości oraz umiejętność polubownego rozwiązywania sporów, w moim przekonaniu, stanowią najlepszą gwarancję rozwiązania narastającego w konflikcie Andrychowie.

Dziękując za dotychczasowe zaangażowanie Rzecznika Praw Obywatelskich w kwestie rozwiązywania sytuacji problemowych osób deklarujących przynależność do mniejszości narodowych lub etnicznych poddaję jednocześnie Pani Profesor pod rozwagę możliwość bezpośredniego, we współpracy z Wojewodą Małopolskim, zaangażowania się w mediację pomiędzy uczestnikami wydarzeń w Andrychowie.

W celu ilustracji podjętych dotychczas działań w załączeniu przesyłam materiał przygotowany przez Małopolski Urząd Wojewódzki dotyczący sytuacji w Andrychowie przygotowany przed posiedzeniem Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP, które odbyło się w dniu 10 lipca br.

Z poważaniem

Staliu

MAŁOPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W KRAKOWIE

BIURO WOJEWODY

BW-V.6113.11.2014

Kraków, 7 lipca 2014 r.

Pan

Józef Różański

Dyrektor

**Departament Wyznań Religijnych Mniejszości
Narodowych i Etnicznych**

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

Szanowny Panie Dyrektorze,

Dotyczy: aktualnej sytuacji mieszkańców na terenie Andrychowa.

Odpowiadając na pismo znak DWRMNiE-WMR.6222.52.2014 z 25 czerwca 2014 r. w sprawie aktualnej sytuacji w Andrychowie uprzejmie informuję:

1. Gminę Andrychów zamieszkuje 107 mieszkańców pochodzenia romskiego, w tym około 20. dzieci w wieku szkolnym. Frekwencja dzieci i młodzieży realizującej obowiązek szkolny na poziomie szkoły podstawowej wynosi około 80%, natomiast na poziomie gimnazjum około 60%. Do pomocy w realizacji obowiązku szkolnego zatrudniony jest asystent romski oraz trzech nauczycieli wspomagających edukację szkolną.
Grupa Romów z Andrychowa to bardzo zróżnicowana i podzielona wewnętrznie społeczność, wśród której niejednokrotnie występują konflikty na tle rodzinnym. Większość Romów posiada stałą pracę, pozostali pracują incydentalnie lub dorywczo. Niektóre osoby uzyskują dochód poprzez zbieranie złomu. Bezrobocie wśród mieszkańców Andrychowa wynosi około 25%, co powoduje występowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, postaw roszczeniowych, problemów z alkoholem oraz ogólnego niezadowolenia społecznego.
Burmistrz Andrychowa informuje, że większość mieszkańców pochodzenia romskiego żyje spokojnie, pracuje, posyła dzieci do szkół i w powszechnej opinii są uważani

za dobrych sąsiadów. Niewielka grupa, zachowuje się jednak bardzo niepoprawnie. Znane są między innymi przypadki żebractwa, kradzieży, wszczynania bójek w centrum miasta. Dodatkowy kłopot sprawiają napływowi Romowie z innych części Polski. Wówczas trudno oszacować liczebnie tę grupę. Zjawisko to nasila się głównie latem.

2. Ogólnie sytuacja socjalno – bytowa Romów w Andrychowie jest trudna. Z uwagi na krytyczny stan techniczny budynków mieszkalnych (kamienice w centrum miasta) rodziny romskie sukcesywnie przenoszone są do innych lokali mieszkalnych. Corocznie w celu poprawienia sytuacji lokalno-mieszkaniowej prowadzone są prace remontowe. Obecnie w celu zaspokojenia potrzeb lokalowych mieszkańców społeczności romskiej niezbędne i celowe jest zakupienie 16 mieszkań. Urząd Miejski w Andrychowie zgłosił potrzebę zakupu 3. dodatkowych lokali mieszkalnych na kwotę 450 000 zł w 2014 r. W latach 2008 – 2013 Gmina Andrychów otrzymała dotację w wysokości 648 500 zł z przeznaczeniem na poprawę sytuacji socjalno-mieszkaniowej, w tym na zakup 3. lokali mieszkalnych w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej. Na uwagę zasługuje fakt dofinansowania zadań inwestycyjnych w wysokości 50% całkowitego kosztu realizacji zadania przez władze Gminy (w przypadku, gdy gmina zobligowana jest do zapewnienia jedynie 10%). Wyżej wymienione zadania zdecydowanie przyczyniły się do poprawy warunków mieszkaniowych rodzin romskich. Spowodowały także u kilku rodzin wzrost zainteresowania utrzymaniem czystości i porządku w wynajmowanych i wyremontowanych mieszkaniach, znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie mieszkań lokatorskich i własnościowych zajmowanych przez rodziny nie-romskie. Podejmowane przedsięwzięcia wpływają na dalszą integrację Romów i przyjęcie przez nich w pełni odpowiedzialności za właściwe utrzymanie mienia komunalnego. Zmienia się również sposób zachowania Romów w wynajmowanych lokalach mieszkaniowych.

3. **Na terenie Andrychowa funkcjonują trzy organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności Romskiej:**

Małopolsko-Śląskie Stowarzyszenie Romów w Andrychowie, której prezesem jest Pan Józef Orłowski. Stowarzyszenie od 2004 r. pozyskiwało środki na realizację zadania „Bulwar Taboru Romów w Andrychowie”, którego zadaniem było utrzymanie terenu byłego Taboru. W latach 2009-2010 Stowarzyszenie prowadziło wielokulturową świetlicę dla 20. dzieci romskich.

Na terenie Andrychowa funkcjonuje Uczniowski Klub Sportowy „Black Dragon”, którego prezesem jest Pan Gerard Linder. Od 2011 r. Klub Sportowy organizuje dla młodzieży romskiej i nie-romskiej obóz szkolno-treningowy nad morzem, w którym średnio uczestniczy 17. osób. Klub Sportowy od 2009 r. jest inicjatorem międzynarodowych zawodów w kick-boxingu. Od kilku lat nieprzerwanie mistrzem świata w tej dyscyplinie sportowej jest Pan Gerard Linder.

Małopolskie Stowarzyszenie „Jamaro” w Andrychowie prowadzona również przez Pana Gerarda Lindera od 2006 r. Organizacja zajmuje się działaniami na rzecz społeczności romskiej, podtrzymywaniem kultury i tradycji romskiej, jest inicjatorem wydarzeń kulturalnych na terenie Miasta. Stowarzyszenie nie ubiegało się o dofinansowanie działalności w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce.

4. Sytuacja zaistniała na terenie Andrychowa w czerwcu i lipcu 2014 r. zarejestrowana w Systemie Wspomagania Dowodzenia Policji:

- 6 czerwca br. dokonano zgłoszenia napaści na przebywającą w Andrychowie kobietę pochodzenia romskiego idącą ulicą z 6. dzieci w wieku 8. do 14. lat przez nieznaną sprawców.
W parku miejskim w Andrychowie grupa od 20. do 40. osób społeczności romskiej dokonała pobicia przebywających tam osób. W wyniku starć w parku między grupą romską, a nie-romską zanotowano dwa pobicia.
- 7 czerwca br. na stadionie sportowym AKS Beskid Andrychów podczas meczu piłki nożnej, nieznane osoby umieściły na siatce transparent o treści „Stop cygańskiej swawoli”. Czynności Powiatowej Komendy Policji doprowadziły do zdjęcia baneru, który został procesowo zabezpieczony. Po meczu piłkarskim Prezes Małopolsko-Śląskiego Stowarzyszenia Romów oraz Prezes Małopolskiego Stowarzyszenia „Jamaro” złożyli pisemne zawiadomienie o możliwości napadu na społeczność romską po meczu piłkarskim. Podjęto działania prewencyjne oraz operacyjne mające na celu zapobieganie eskalacji napięć pomiędzy mieszkańcami Andrychowa.
- 9 czerwca br. patrol policji został powiadomiony o zaatakowaniu przez czterech przedstawicieli społeczności romskiej dwóch obywateli nie-romskich. Komenda Powiatowa Policji prowadzi czynności wyjaśniające.

- w kolejnych dniach doszło do kolejnego incydentu; trójka Romów w centrum miasta napadła i okradła w ciągu dnia 75-letniego mieszkańca, który trafił do szpitala. Stało się to na oczach świadków, co spowodowało głośno oburzenia na bezkarność tej grupy. Według informacji z dnia 4 lipca Sąd zdecydował o aresztowaniu sześciorga Romów – sprawców pobicia w parku i napaści na starszego mężczyznę. Nietni sprawcy napaści na Romkę stanęli przed sądem rodzinnym.

5. Interwencje podejmowane przez Małopolską Komendę Wojewódzką Policji:

- mając na celu dobro obywateli na terenie Andrychowa prowadzone są zintensyfikowane działania Wojewódzkiej Komendy Policji w Krakowie,
- funkcjonariusze prewencji oraz służb kryminalnych otrzymali zadania dotyczące zbierania informacji wyprzedzających, mających związek z zaistniałym konfliktem w celu przeciwdziałania eskalacji negatywnych zachowań,
- na bieżąco prowadzona jest analiza zagrożeń związanych z konfliktem pomiędzy mieszkańcami obywatelami narodowości romskiej i polskiej zamieszkałych na terenie Andrychowa,
- prowadzone jest dyslokacja służb w taki sposób, by zapobiegać rozwojowi konfliktu,
- na terenie Andrychowa zostały skierowane dodatkowe siły i środki ze stanu Komendy Powiatowej Policji w Wadowicach stacjonujące tam do odwołania,
- do działań utrzymujących bezpieczeństwo został zadysponowany dodatkowy patrol Straży Miejskiej w Andrychowie,
- rozpoczęto działania zwiększające utrzymanie bezpieczeństwa na terenie miasta, w tym zakup dodatkowych kamer monitorujących,
- decyzją Komendanta Powiatowego Policji w Wadowicach powołano grupę operacyjno-procesową realizującą czynności wykrywcze w sprawie przestępstw o charakterze nienawiści zaistniałych w dniach od 6 czerwca 2014 r. na terenie Andrychowa,
- 11 czerwca 2014 r. w siedzibie Urzędu Miejskiego Andrychowa odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli samorządu, Policji oraz społeczności romskiej, którego tematem było zapewnienie bezpieczeństwa w Andrychowie,
- ponadto na bieżąco utrzymywany jest kontakt pracowników Biura Wojewody Małopolskiego z władzami Miasta Andrychowa.

6. Władze Gminy Andrychów 24 czerwca 2014 r. w imieniu wszystkich mieszkańców Andrychowa wystosowały apel do TVN, Telewizji Polsat oraz Gazety Wyborczej

dotyczące przekazów medialnych, które powinny przedstawiać prawdziwy obraz sytuacji. Zaapelowano o rzetelne, nietendancyjne przedstawianie informacji. Problemom tym zdaniem władz Gminy Andrychowa daleko jest do jakichkolwiek rasistowskich czy ksenofobicznych postaw. W relacjach medialnych mieszkańcy Andrychowa przedstawieni zostali w bardzo niekorzystnym świetle, jako nietolerancyjni, pełni uprzedzeń rasiści. Jest to krzywdzące dla zdecydowanej większości mieszkańców. Od kilkudziesięciu lat andrychowianie żyją obok Romów, którzy są również mieszkańcami Gminy i dla wielu z nich bliskimi sąsiadami. Nadal zdarzają się trudne sytuacje, a mimo to mieszkający obok siebie przedstawiciele obydwu społeczności wzajemnie uczą się od siebie tolerancji.

7. Inicjatywy podejmowane przez Urząd Miejski w Andrychowie.

Sukcesywnie podejmowane są starania o pełne uczestnictwo Romów w życiu społeczeństwa obywatelskiego, aby w ten sposób zniwelować dzielące różnice. Wśród innych działań podejmowanych na terenie Gminy wobec społeczności romskiej wymienić należy organizowaną przez Centrum Kultury i Wypoczynku w Andrychowie imprezę pod nazwą „Piknik romski” finansowaną w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej, która posiada również elementy integracyjne. Inicjatywa organizowana jest corocznie od 2008 r.

Działania podejmowane przez wszystkie służby w Małopolsce mają charakter polubownego rozwiązania problemów, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji mniejszości romskiej. Sytuacje konfliktowe rozwiązywane są przez pryzmat równego traktowania mieszkańców społeczności romskiej i nie-romskiej w Andrychowie. Mam nadzieję, że wszystkie podjęte działania przyczynią się do trwałego zakończenia sporów.

2 powiatu

Dyrektor Biura
Wojewody Małopolskiego

Anna Skarżńska-Dwojak

MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI
Departament Wyznań Religijnych
oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych
ul. Królewska 27, 00-060 Warszawa

F

OPLATA POBRANA

umowa Nr 231414/W
z Poczta Polska S.A.
z dnia 11-03-2013 r.
Nadano w UP
Warszawa 1

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPŁ. **2014 -08- 01**

ZŁ. NR.....

55704 2014-07-30 00
Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
2014-07-30